

O B S A H.

I.

Ú v o d.

	Strana
Každý si přeje, aby byl šťasten. Na světě touhu tu ukojiti nelze. Pověsti o blahobytu duchovenstva	3

II.

O velké zodpovědnosti kněžské.

Úkol duchovenstva. Čím více bylo komu svěřeno, tím větší jest jeho zodpovědnost. Knězi svěřeny duše nesmrtelné. Proto jest jeho zodpovědnost nesmírná.	12
--	----

III.

O působení duchovenstva ve škole.

Sv. apoštolové přenesli svůj úřad učitelský na biskupy a na kněze. Obtíže spojené s vykonáváním úřadu učitelského. V mnohých zemích kněží ze škol vyhnáni. Poměry na školách Pruských po čas kulturního boje. V Rakousku o vyučování náboženství nedostatečně postaráno. Slabá návštěva školy v době zimní. Cesty do školy přespolní. Příprava na vyučování. Některá část učitelstva by ráda náboženství ze světnic školních odstranila. Dítky nemají prý býti trestány. Tresty tělesné v Rakousku ze škol odstraněny. Následky toho. Nejpevnějším základem výchovy jest víra v Boha. Ovoce školy bez náboženské ve Švýcarsku, v Prusku, ve Francii, v Severní Americe. Touha po škole náboženské. Katolický Schulverein v Rakousku. Přítel dítek. Katolické školy náboženské v Anglii, Francii, Belgii, Americe, Australii	17
---	----

IV.

O působení duchovenstva na kazatelně.

Křesťanské náboženství, jež zdá se jen ku blaženosti budoucího života napomahati, jest také základem štěstí života vezdejšího. Aby dospěli věřící svou víru neztratili, hlásá se jim v kostele slovo Boží. Příprava na kázání. Tělesná námaha při kázání. První křesťané si kázání velice vážili. Nyní mnozí o slovo Boží nestojí. Jak se omlouvají. Pravá příčina toho zjevu. Statistika dokazuje, že v téže míře, v jaké si lidé přestávají vážiti náboženství, ubývá mravnosti, přibývá zločinů, přibývá sebevražd, přibývá socialistů 78

V.

O kněžské modlitbě a udělování sv. svátostí.

Hodinky církevní. Oběť mše svaté. Přísluhování svatými svátostmi. Zpověď. Námítky proti zpovědi. Obtíže při zpovídání. Ovoce zpovědi. Zaopatřování nemocných jest obzvláště v čas nakažlivých nemocí spojeno s mnohým nebezpečenstvím . . . 100

VI.

O zaměstnání duchovního správce ve farní úřadovně.

Vedení matrik. Zkoumání snoubenců. Výtahy z matrik. Průkazné tabulky o pohybování lidnatosti. Péče o nalezence. Duchovní nelenoší . . . 120

VII.

O příjmech duchovenstva.

Hoden jest dělník mzdy své. Věřící jsou povinni starati se o výživu svých duchovních. Jak se starali první křesťané o časné zaopatření kněžstva. Z rukou lidí bezbožných se církev bála něco přijmouti. Veliká část jmění církevního pochází od duchovních. Jmění církevního užíváno ve prospěch chudiny. Desátky. Upravení desátku v Čechách. Nepatrné příjmy duchovenstva Českého za arcibiskupů Brusa, Medka a Harracha. Zvýšení platů duchovenských za císaře Josefa II. Zrušení klášterů.

Zřízení náboženských fondů. Správa jmění náboženské matice. Studijní fond

Jmění jezuitských seminářů v Čechách. Jmění církevní velmi bylo poškozeno dekretem dvorní kanceláře z r. 1837 a osmým paragrafem školního zákona z r. 1867. Daň duchovní. Přípravní práce k upravení kongruy. Kongruový zákon ze dne 19. dubna r. 1885. Na venkově nežije se laciněji než v městě. Štola. Fundace. Kvinkvenálky státních úředníků a učitelů. Poměry patronátní. Fary rurální. Faráři nenesou hospodářství tolik jako rolníku. Výslužné duchovenstva a učitelstva 127

VIII.

O jmění „mrtvé ruky“.

Boj proti statkům mrtvé ruky Jmění peněžních baronů jest mnohem větší než jmění církve. Církev nabyta jmění způsobem poctivým. Pozemky církvi darované byly většinou pustiny. Z jmění „živé ruky“ velkokapitalistů má chudina malý užitek. Církev má jmění zapotřebí. Papežské území Halíř svatopetrský. Příjmy vyššího duchovenstva. Příjmy a vydání správních radů, zpěváků, zpěvaček a baletek.

Z jmění „mrtvé ruky“ se budují nádherné chrámy Páně. Kostel zasluhuje podpory pravých přátel lidu mnohem více než divadlo. Duchovenstvem zřízeny a udržovány četné školy. Péče církve katolické o školství v Čechách. Školy farní a klášterní. Universita v Praze a Arnošt z Pardubic. Zásluhou duchovenstva založeny četné knihovny. Duchovní sami opisovali knihy. Knihovny kněží byly veřejné. Řád knihovní. Knihtiskárny ve službách církve. Zásluhou duchovenstva o literaturu českou. V době probuzení národa Českého byli kněží nejpilnější spisovatelé a nejčelnější odběratelé knih. Matice Česká. Museum. Svatobor. Protináboženský směr v literatuře české. Dědictví Svatojanské, Svato-prokopské, Cyrilla a Methoděje. Dědictví Maličkových. Katolický spolek tiskový. Vlast. Péče církve o chudé. Příklady z dějin českých. Podporování chudých studujících. Konvikty. Studentské nadace 182

IX.

O sociální činnosti klášterů.

Kláštery jsou oporou církve katolické. Proto je nepřátelé církve zničití usilují. Proti klášterům se bojuje zbraní nepoctivou. Řeholníci nynější nejsou zodpovědni za chyby svých předchůdců. Nemohou býti usvědčeni ani z nešlechtnosti ani z lenosti. I v rádech rozjímavých se střídá modlitba a práce. Užitek z klášterů rozjímavých. — Řeholníci proměnili pustiny v půdy úrodné. Chov dobytka, vinařství, zahradnictví. Řemesla v klášteře. Stavitelství. Trappisté, členové „Kongregace sv. Ducha,“ Benediktíné, Jesuité seznamují divochy se zemědělstvím a řemeslem. — Umění a věda v klášterech. Malířství, řezbářství, sochařství, zlatnictví. Malba miniatur. Umění hudební. Kongregace Benediktinů Beuronských. Opisování knih v klášterech středověkých. Studium spisů staroklassických v klášterech. Theologie. Filosofie. Mluvnickví. Srovnávací věda mluvnická. Dějiny. Astronomie. Matematika. Přírodopis. Experimentální fyzika. Národopis a zeměpis. Vědeckou činnost klášterů uznávají i nepředpojatí protestanté. — Školy klášterní. Vychovávání tam i synové králů. Řeholníci kladli větší váhu na vychovávání než na vyučování. Vyučování nezanedbáváno. Kázeň udržována ne ranami, nýbrž laskavými slovy a dobrým příkladem O námitkách, jež se uvádějí proti klášternímu vychovávání. Řád školních bratří. — Řeholníci na misiích. Hlavně pomocí mnichů vniklo křesťanství až do nejvzdálenějších končin světových. Missionáři mají velkou zásluhu o civilisování Indiánů. Statistická data o missionářské činnosti některých řádů. Missie jest zapotřebí i národům vzdělaným. Missie v boji proti sociální demokracii. — Řeholníci v nemocnicích. Rytířské řády. Nemocnice sv. Ducha v Římě. Milosrdní Bratři. Jejich konvent v Praze. Statistická data o jejich činnosti. Založení řádu Alžbětinek. Klášter A. v Praze. Domácí řád v tamní nemocnici. Milosrdné Sestry. Nesnášlivost náboženská se jim nemůže vyčítati Sestry třetího řádu sv. Františka. —

O pohostinství klášterů středověkých. Dobročinnost klášterů v době hladu a neúrody. — Péče klášterů o nalezence. Nalezince Milosrdných Sester sv. Vincence v Paříži. Pražský nalezinec. Péče klášterů o mládež zanedbanou. Statistická data o sirotčincích ve Francii. Sirotčince kongregace „Sester sv. Kříže.“ Dílo Boskovo. Program kongregace salíánské. Péče sester P. Marie Pomocnice o zanedbané dívky. — Dcery Božské Lásky poskytují v mariánských ústavech přístřeší a bezplatného ošetření služebným, které jsou bez místa. — Sestry Dobrého Pastýře ujímají se ženštin, které se oddaly životu nemravnému. — Péče o chudé. Založení kongregace „Sester chudých.“ Zařízení chudobinců této kongregace. — Následky zrušení klášterů. Mnohé kláštery zrušeny návodem nevěreckých filosofů. Panovníci neprospěli zrušením klášterů ani svým financím ani svým poddaným. Jak velkou škodu utrpělo Prusko provedením klášterních zákonů. Katolíci jsou přesvědčeni o blahodárném působení řádů. Kde se církev katolická těší svobodě, tam klášterů stále přibývá 255

X.

Proč mají kněží tolik nepřátel.

Kněží se u všech národů těšili veliké úctě. Nyní nemá snad žádný stav tolik nepřátel jako stav kněžský. Ne poslední příčinou zjevu toho jsou pověsti o blahobytu duchovenstva. Hostiny o pouti a visitaci. Úmluva duchovních v údolí Montavon. Nepřátelé kněží mají špatné svědomí. Socialisté nenávidí kněze, protože jim překáží v provedení jich úmyslů. Špatný tisk. Zdokonalujme tisk katolický. Církev má mnoho protivníků. Vítězství církve 369